

Gadeliv i en af hovedstadens bredeste og flotteste gader og stejle bjerge i baggrunden.

Sierra Leone I BJERGLØVELANDET MED LØST KRUDT I KANONEN

TEKST OG FOTO:
JAKOB ØSTER

Kan man forstå, hvad de lokale siger, når de taler krio? Kan man besørge så meget, at et helt hotel løber tør for toiletpapir? Og ligger stranden fra Bounty-reklamen virkelig i Sierra Leone? Få svarene, når Jakob midt i regntiden rejser til et af verdens fattigste lande. Kort før katastrofen indtræffer.

”Good afternoon,” siger den rundkindede bedstemor, der bevogter Ebola kontrolposten på grænsen ind mod Sierra Leone. ”How are you feeling today, sir?”. Realiteten er, at jeg har ondt i maven, og at jeg er lidt rystet efter at have spenderet tre rædselsfulde dage i bundkorrupte og urimeligt fattige Guinea, hvor jeg blandt andet har været tilbageholdt af militærpolitiet. Men jeg tænker, at et simpelt ”jeg har det godt” – situationen taget i betragtning – er det bedste svar.

Det føles fortryllende at være tilbage i civilisationen efter kaotiske Guinea. Og efter på min rundrejse hidtil at have besøgt tre fransktalende og et portugisisktalende land er det rart at være tilbage i et land, hvor man til fulde kan kommunikere med folk. Det er i hvert fald, hvad jeg – naivt skal det vise sig – tror, at man kan, da jeg ankommer til landet.

Rutinemæssigt stikker jeg de to flinke damer i tolden 5.000 nyvekslede Leone, som møntfoden her hedder, hver. To gange

4,5 krone. Efter en måneds tid i denne region er lidt småbestikkelse nærmest blevet en vanesag. Til gengæld hjælper de mig med at finde en taxa, som her på grænsen kan komme mig i møde fra den nærmeste taxa/busholdeplads, som ligger hele 10 kilometer væk og derefter køre mig helt ind til mit hotel i Freetown for kun 225 kroner. En god deal.

JEG FORSTÅR IKKE ET ORD

Chaufføren hedder David og er i besiddelse af en overraskende ny og skinnende Nissan. David er krios. Krios er en etnisk mindretalsgruppe i Sierra Leone, der kun udgør 1,5 procent af befolkningen. De er ofte velhavende og sidder på mange af de indflydelsesrige poster. David er cool. Han har cool, dyrt tøj og guldkæder om halsen. Over hans nakkestøtte hænger der en skinnende, flashy sølvgrå habitjakke.

David taler krio. Krio er et kreolsk sprog som genbruger mange engelske ord. Det tales af 90 procent af alle i Sierra

Leone (og sproget krio skal altså ikke forveksles med befolkningsgruppen krios, der som skrevet udgør en forsvindende del af befolkningen). Når David taler forstår jeg først ikke, hvad han siger. Som i ikke et ord. Endelig er jeg kommet til et engelsktalende land og nu fatter jeg ingenting. Kun langsomt begynder jeg i løbet af køreturen at forstå enkelte sætninger på det syngende sprog med korte afbrudte ord, hvor omkring halvdelen måske er engelske.

”How is it?” – lærer jeg dog hurtigt at sige. Jeg prøver at ramme den samme accent som Leonardo Di Caprio brugte i filmen Blood Diamonds for sådan lyder de lokale også.

David siger med den allerstørste overbevisning, at turen indtil Freetown – på glimrende veje – vil tage ”halvanden til to timer”. Det er ikke noget, der er til diskussion. Den viser sig selvfølgelig at tage omtrent det dobbelte – tre timer og tre kvarter. Tidsforståelse i Afrika lærer

”Vestafrika – du er en sej nød og en hård negl. Men jeg skal nok få dig knækket”

Folk bor tæt klemte sammen op ad bjergskrænterne. De værste ramte områder i mudderskredet var Regent og Lumley, hvor folk boede endnu tættere.

Dame sælger neg i Congo Cross distriktet, hvor jeg boede.

jeg aldrig helt at forstå. Siger en chauffør at noget tager to timer, og ender det med at tage 32 timer synes det ikke at bekymre nogen det fjerneste. Man er jo kommet fra A til B, som er det, man har betalt for. Tid synes ikke at være noget værd i det fattige Afrika.

ALT KAN KØBES...

I Afrika kan alting til gengæld købes gennem et bilvindue. Der er ingen grund til at tage madpakke med. Du kan købe nødder i små poser, alskens frugter, ris med sauce i palmeblade, ristede majs og så videre. Du kan købe levende dyr, og du kan købe døde dyr. Du kan købe tøj og hængelåse. Aviser og skopudsejre. Du kan købe iskoldt vand i små 400 ml. poser for 25 øre. Overalt.

På vejen køber David: to sække kul og to levende kyllinger til sin far og et par ultra cool badesandaler til sig selv. Sidstnævnte koster kun 18 kroner. Jeg nøjes med nogle poser vand, lidt bananer og lidt nødder.

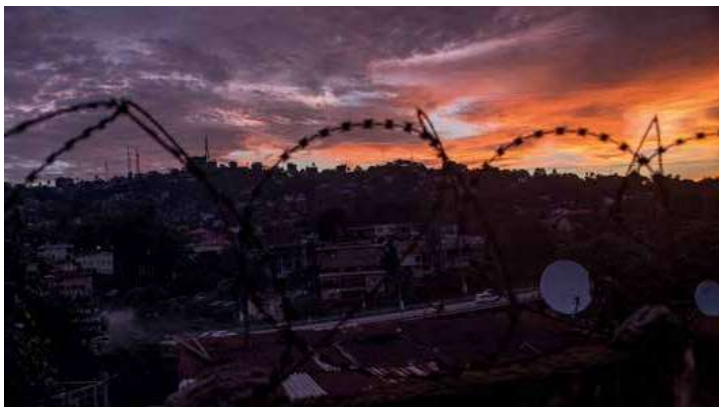
David fortæller mig, at han har en søn på 11 år, og at han elsker musik. Hans bilstereo sender trykbølger gennem kabinen. "Det der er en god sang", kommer jeg for skade at sige på et tidspunkt efter David har skiftet CD til noget, der ikke lyder alt for mærkeligt. "Cause I am your Laaaaaaady. And you are my man," skræler det ud af højttalerne.

David bliver så glad for mit kompliment, at han starter sangen forfra hver gang, den næsten er slut.

Jeg leder ham selv til mit hotel med min GPS. Det sidste korte stykke gennem Freetowns kaotiske og stillestående trafik tager en time. Byen er placeret for enden af en smal tange, hvilket fuldstændig umuliggør enhver form for trafikplanlægning. Hotellet har intet skilt og ligger i et faldefærdigt hus omgivet af mure med pigtråd på toppen i en af de mest udjente og sølle gader, jeg nogensinde har set i nogen hovedstad. Da vi ankommer har jeg talt mig frem til, at vi har hørt sangen 33 gange. "For jeg er din daame" har det lydt igen og igen. Treogtredive gennemspilninger i træk.

VÅDT KRUDT I KANONEN

Fire dage tilbringer jeg i bjerglovelandet, som Sierra Leone direkte oversat betyder. Stort set uden at se noget som helst. For der er vådt krudt i kanonen. Der er afterburner i gathullet. Og med mit stikflammerekertum er jeg tvunget til at holde mig inden for en særdeles overskuelig lokumsradius. Planen var ellers både at besøge et

Jeg havde god tid til at kigge ud af vinduet på mit hotel og tog billeder af udsigten både i dagslys og ved solnedgang.

”Efter tre dages massiv regn svinger den onde herre sin morderiske le

”

chimpansereservat og "Beach No. 2", som for en gangs skyld uden falsk markedsføring kan kaldes en Bounty-strand. På billeder på nettet ligner den godt nok så mange andre strande, men det er rent faktisk selveste stranden, hvor Bounty-reklamen er optaget. Paradisstrand og menneskeaber til trods må jeg desværre nøjes med mestendels at ligge i fosterstilling med mavekrampe på min seng i nær ved samfulde tre døgn. Jeg prøver at drikke rigeligt og besøger toilettet minimum 20 gange om dagen og fem gange hver nat.

Så er det jo herligt, at internettet overhovedet ikke virker i de tre døgn, jeg er på mit "Holiday Lodge". Intet problem, for på nærmeste gadehjørne kan jeg købe et lokalt simkort med data. En eftermiddag går strømmen i stueetagen selvfølgelig også. Da jeg skal i seng er den ikke vendt tilbage, men om natten startes hotellets generator. Larmen får det til at lydem, som om man har stukket hovedet direkte ind i motorrummet på en færg fra før anden verdenskrig. Men i det mindste virker min aircondition igen.

Dagen efter sidder jeg igen hele dagen på mit værelse. Når jeg altså ikke lige er på tønden. Jeg besøger så meget, at hele hotellet til sidst løber tør for toilettejpapir. Jeg har ikke andet at foretage mig end at

skrive. Så på tønden skrives en stor del af denne beretning. Jeg skriver indtil min PC løber tør fra batteri.

Ibrahim, der bestyrer hotellet, forklarer, at strømmanglen på hotellet skyldes, at han ikke lige har fået betalt for strøm til underetagen. I mange fattige lande i Afrika har de systemer, der gør, at de meget lokalt kan åbne og lukke for strømmen på pay-as-you-go basis og altså også på etagebasis, forklarer Ibrahim. "Jamen, du har jo hotellet fyldt med gæster, er det så ikke en smart ide at smutte ind at betale", forsøger jeg mig. "Jo" siger Ibrahim. "Det gør jeg senere i dag".

Da jeg adskillige timer senere er lidt træt af at sidde på mit værelse i mørke, uden at kunne foretage mig andet end at vente på, at jeg igen skal på potten, skifter Ibrahim forklaring. "Det er bare fordi, at der er nogle, der er sure på mig derinde, hvor de administrerer strømmen", siger han. Lidt senere er det "fordi betalingsystemet, som skal bruges for at købe mere strøm, er nede". Efter vi har været uden offentlig strøm i næsten et døgn kommer den endelig tilbage først på aftenen.

SKØNHED OG FORFALD

I gaden, der som sagt ligner noget man kunne have fundet i en flygtningelejr,

Gade i den relativt civiliserede del af Freetown.

er der selvfølgelig ingen gadebelysning. Når jeg, om aftenen i mørke, går de fem minutter gennem den forfærdelige gade hjem fra den nærmeste restaurant, bliver jeg konstant antastet. "How is it, mon?" Skæbnen har bragt den rige hvide mand til denne slumvej i Afrika. Og flere fulde unge mænd synes, så vidt jeg kan fornemme, ikke, at det er hundrede procent rimeligt, at jeg skal besidde så mange flere materielle goder end dem. Jeg bor lige ved siden af det nationale stadion og her er fulderikker og slåskampe i hobetal. "You give me money, mon?" genlyder det i mørket, som jeg forsvinder gennem den pigtrådsbeskyttede tunge jernlåge ind mod sikkerheden på mit hotel.

Bliver man for længe i denne del af Vestafrika tror jeg, der er en vis risiko for, at man bliver skør. Så er det godt at næste land på programmet er Liberia, der er mindst ligeså berygtet. Jeg har ti timers transporttid dertil. Og jeg går på lokum femogtyve gange om dagen. Vestafrika – du er en sej nød og en hård negl. Men jeg skal nok få dig knækket. Cause I am your Laaaaaady. And you are my man.

På afrejsedagen går det op for mig, at min dårlige mave nok ikke går over af sig selv. Efter tre døgn er der ikke den mindste bedring at spore. Så om formid-

dagen vover jeg mig ud i byen for at finde et apotek. Freetown er en blanding af skønhed og ekstremt forfald. Omkring en million mennesker lever mellem enorme bjerge og dybe dale på et alt for lille areal på den smalle tange, der rækker ud i Atlanterhavet. Det er sommer og regntid, og det er formentlig klimaforandringer, der har gjort at regnmasserne de senere år er tredoblet, så der nu i regntiden falder i gennemsnit 800 mm. nedbør om måneden. Men ind i mellem de voldsomme regnskyl bryder solen frem og afslører et eventyrlandskab. Et eventyrlandskab med tætliggende blikskure tæt strøet op over spejle bjergsider omgivet af frodig og grøn vegetation, der har optimale betingelser i det ekstremt fugtige klima. Det minder - I al sin pittoreske elendighed - lidt om en grøn udgave af favelaerne omkring Rio.

Med et par deletaxaer når jeg fra min residens i Congo Cross distriktet ind til centrum og finder et apotek. For 1 krone og 80 øre og naturligvis uden recept køber jeg mig to piller hver indeholdende et halvt gram antibiotika, som jeg håber kan få has på de amøber, som jeg antager befinder sig i min endetarm. Jeg er næsten ude af døren igen, da apotekeren til alt held når at sige: "Lad være at spise begge piller på en gang, så risikerer du at få det dårligt".

KATASTROFEN RAMMER

Den mest almindelige bivirkning ved de ciproflaxacin-piller, jeg har købt, er opkastninger og kvalme afslører en hurtig internetsøgning foretaget med mit lokale dataenablede simkort. Lige hvad jeg i min dehydrerede tilstand har brug for tænker jeg, da jeg på vej ud af døren mod lufthavnsbåden sluger den første af de to piller. Der er kun 17 kilometer i fugleflugtslinje fra hovedstaden til Lungu – Sierra Leones internationale lufthavn - men hvis turen gøres over land, skal man på de uhyggeligt stillestående veje køre hele vejen rundt om Tagrinbugten og dertil påregne uhyrlige fem timers transporttid. Den moderne lufthavnsbåd, som jeg heldigvis i stedet benytter, klarer til gengæld turen med ekspresfart på kun 40 minutter. Jeg er lidt omtumlet og som forventet har jeg kvalme. Til gengæld er jeg langt om længe holdt op med at gå på toilettet.

Damen i Check-in skranken i lufthavnen gør det godt, da jeg checker ind mod Monrovia. Jeg har allerede checket ind på nettet, så jeg mangler sådan set bare at få printet et boardingkort. Jeg har kun håndbagage, så jeg bør være ret let at checke ind. Bevares de to boardingkort og mit businessloungepass (Tak til Ole P, verdens bedste klubkammerat for guld-

kort) er godt nok udstedt til en vis John Stenzel. Og okay jeg har også fået et andet sæde end det, jeg har valgt, samt boardingkort til både Freetown-Monrovia og Monrovia-Bruxelles til trods for jeg kun skal til Monrovia og altså ikke lige hedder hr. Stenzel. Men bortset fra dét, gør damen et rigtig fint stykke arbejde.

Efter at have fået ombyttet dokumenterne sætter jeg kursen mod business loungen, hvor jeg kan æde og drikke alt, hvad jeg lyster uden at betale. Grundet forholdene er jeg dog for en gangs skyld en nøjsomt spisende gæst.

Blot 17 dage efter at Brussel Airlines flyet løfter sit næsehjul og bringer mig, og min nu heldigvis som ved et mirakel stabiliserede mavesæk, videre på min vestafrikanske odysse rammer katastrofen på tragisk vis Freetown. Tidligt om morgenen 14. august 2017 efter tre dages massiv regn svinger den onde herre sin morderiske le. Et af de værste mudderskred i historien rammer to bjergsider omkring hovedstaden og efterlader 500 mennesker døde, et tilsvarende antal savnede og næsten en halv procent af hovedstadens indbyggere hjemløse.

Området Congo Cross, hvor jeg kort forinden boede, rammes af voldsomme

oversvømmelser, og er ifølge et katastrofekort, jeg efterfølgende finder på nettet, det tredje hårdest ramte område i hovedstaden. Eventuelle beboere på mit "Holiday Lodge"-hotel tror jeg dog slipper med livet i behold i deres solide murstenshuse, mens op i mod 1.000 mennesker i bræddehytter og blikskure på tragisk vis omkommer hovedsageligt på byens bjergskrænter.

Sierra Leone i regntiden er ikke noget let rejsemål. Men mens de fattige kæmper

for deres eksistens i slummen og samtidig risikerer, at deres verden fra det ene øjeblik til det næste ramler sammen om ørerne på dem, kan den rige hvide mand rejse videre og hjem til gratis lægebehandling, luksusliv og gourmetmad. En anderledes oplevelse og en lille rejsekrøner rigere.

■ Jakob Øster har medlemsnr. 312.

Savage street: 'Den barbariske gade' i Freetown. Mange bruger som denne dreng tiden på at vente i Vestafrika.

PÅ MOTORCYKEL BLANDT RENS DYRNOMADER I MONGOLIET

Solnedgang i Tsaatan dalen.

Café Globen

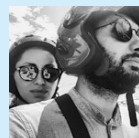
Er du vild med at rejse? Savner du den internationale stemning fra dine rejser? Har du lyst til at udveksle erfaringer med ligesindede? Vil du høre sjove røverhistorier fra nær og fjern? Vil du fortælle sjove røverhistorier fra nær og fjern?

- Rejseforedrag flere gange om ugen
- Oplevelser og røverhistorier fra hele verden
- Landefester og events
- Rejselitteratur – guidebøger mv. kan læses på caféen
- Rigt udvalg af øl på flaske og fad fra Danmark og udlandet, bl.a. mikrobryg
- Rejsestemning i cafélokalet med fotos og souvenirs fra fjerne lande
- Udvalg af vin og rom
- Cocktails
- Kaffe og the
- Gratis internet / Wi-Fi
- Nyhedsbrev hver uge med begivenheder
- Følg Café Globen på Facebook

Café og arrangementer er åbne for alle - ikke kun for medlemmer af De Berejstes Klub

Vi ses på Café Globen!

Turesensgade 2B | 1368 København K | Tlf. 33 93 00 77 | info@cafegloben.dk | www.cafegloben.dk

TEKST OG FOTO:
AHLAM CHEHLALI OG
SULEJMAN SULEJMANOVSKI

Efter seks uger, 7.622 km og syv tidszoner, i tog, på motorcykel og hesteryg ankommer vi endelig til den isolerede Taiga i den nordlige Khövsgöl provins i Mongoliet og til mødet med de sidste Tsaatan rensdyrnomader.

Vores tipi og hjem de næste par dage.

E ventyret startede i Moskva gennem Sibirien og videre til Mongoliet i tog og på motorcykel, gennem industriområder, sovjetiske tidslommer, rå natur, Uralbjergene og magiske landskaber. Over de mongolske grønne stepper, på to hjul, med vind i håret, sand i øjnene og fluer mellem tænderne, ad den gamle Silkevej gennem Gobi ørkenen i 45 graders hede. Det havde længe været en fælles drøm at opleve sammen, og nu var vi her, i en anden tid, en anden verden, blandt det uddøende nomade stammefolk i den isolerede og nådesløse Taiga. Det er juli, vi befinder os i Ulaan Baatar, Mongoliet, på en af de varmeste dage på året. Sveden sidder som små glinsende perler på huden. Vi sidder overfor en kæmpe Genghis Khan statue, overvældet og stille tilbage på Sukhbaatar Square efter at have overværet en helt fantastisk Nadaam Festival. Da vi ankom til Mongoliet ugen inden med den Trans-Sibiriske jernbane, havde vi med vilje ikke planlagt noget, for at holde det så spontant og frit som muligt. Men én ting havde vi dog begge talt om, nemlig at besøge Tsaatan stammen, men hvordan og hvorledes, havde vi ingen anelse om.